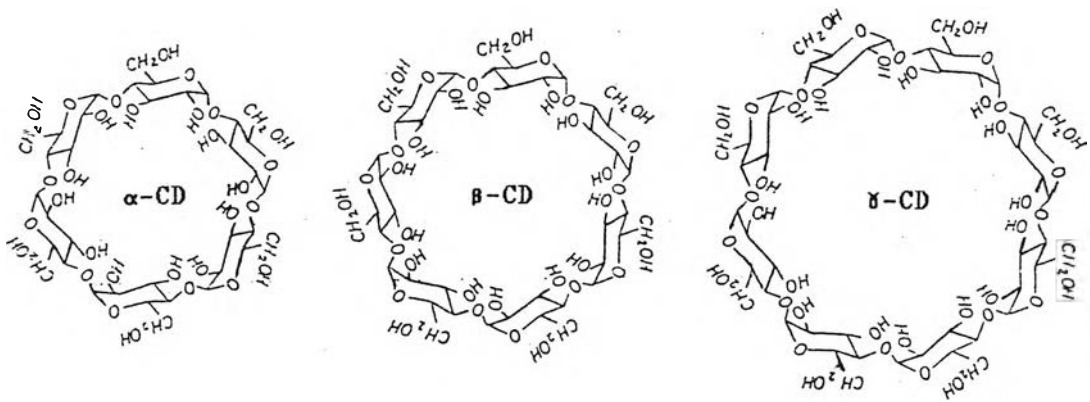

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

รูปที่ 1 โครงสร้างไซโคลเดกซ์ทรินชนิด α-, β- และ γ- ตามลำดับ

(Starnes, 1990)

ตารางที่ 1 แสดงสมบัติของ CDs ที่ได้จากการศึกษาสมบัติทางเคมี-กายภาพ (physicochemical property) โดยเทคนิคต่างๆ เช่น UV spectroscopy, NMR, X-ray crystallography, circular dichroism ฯลฯ โมเลกุลของ CDs มีลักษณะเป็นวงแหวนมีโพรงตรงกลางดังแสดงไว้ในรูปที่ 1 จากโครงสร้างทางเคมีพบว่า CDs จะหันหมู่ -OH ของกลูโคส ซึ่งมีคุณสมบัติ hydrophilic เข้าหาน้ำ ส่วนหมู่ C-H และ หมู่ C-O-C ซึ่งมีสมบัติ hydrophobic จะหันเข้าด้านในซึ่งเป็นโพรงของโมเลกุล ดังนั้น CDs จึงสามารถละลายได้ในน้ำหรือสารละลายโพลาาร์ และด้วยสมบัติของ CDs ซึ่งมีโพรงไฮโดรโฟบิก จึงทำให้โมเลกุลของสารประเภทไฮโดรโฟบิกที่มีขนาดพอเหมาะกับโพรงใน CDs สามารถจับกับ CDs ได้ด้วยพันธะไฮโดรเจน, แรงวานเดอร์วาลส์ (Van der Waals) และ Hydrophobic interactions เกิดเป็น inclusion complexes ได้ด้วยอัตราส่วน 1:1 (Komiya และ Bender, 1984) ทำให้คุณสมบัติทางเคมี และ/หรือ ทางกายภาพของสารนั้นเปลี่ยนไป จึงสามารถนำ CDs มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ มากมายเช่น ช่วยป้องกันการเสียสภาพของสารต่างๆโดยปฏิกิริยาออกซิเดชัน (oxidation reaction) จากแสง UV, การเพิ่มความสามารถในการละลายของสารประกอบประเภทไฮโดรโฟบิกในสารละลายโพลาาร์หรือน้ำ, ช่วยทำให้สารระเหย (volatile compounds) ประเภทต่างๆมีความเสถียรมากขึ้นในรูปของแข็ง, สามารถเปลี่ยนปฏิกิริยาทางเคมีของสารประเภทต่างๆ, ช่วยเปลี่ยนรูปของของเหลวไปอยู่ในรูปผง (powders) และยังสามารถช่วยปรับปรุงกลิ่นและรสชาติของอาหารประเภทต่างๆได้ด้วย ฯลฯ นอกจากนี้ยังสามารถสร้าง CDs ให้อยู่ในรูป stereospecific complexes เพื่อใช้ประโยชน์ในการแยก enantiomers ของสารชนิดต่างๆออกจากกันได้ CDs และอนุพันธ์ของ CDs มีความเป็นพิษ (toxicity) ต่ำ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่เหมาะสมในการนำ CDs มาใช้งานทางด้านอาหารและยา จึงมีผู้นำ CDs ไปใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆหลายประเภทเช่น อุตสาหกรรมยา ,

ตารางที่ 1 สมบัติของไซโคลเดกซ์ทริน (Szejtli, 1988)

	α	β	γ
No. of glucose units	6	7	8
Molecular weight	972	1135	1297
Solubility in water g/100ml			
at ambient temp.	14.5	1.85	23.2
Cavity diameter $\text{\AA}$	4.7-5.3	6.0-6.5	7.5-8.3
Height of <u>torus</u> $\text{\AA}$	7.9+0.1	7.9+0.1	7.9+0.1
Dia. of periphery $\text{\AA}$	14.6+0.4	15.4+0.4	17.5+0.4
Vol. of cavity (approx.) $\text{\AA}^3$	174	262	472
Cavity vol. (approx.) ;			
per mol CD. mls	104	157	256
per 1 g CD. mls	0.1	0.14	0.20
Crystal forms (from water)	hexagonol plates	monoclinic parallelo- gram	quadratic prisms
Crytallographic params.			
$C_1-O_4-C_4$ angle $^\circ$	119.0	117.7	112.6
ϕ/ψ°	116/-169	169/-172	165/-169

ตารางที่ 1 (ต่อ)

	α	β	γ
$O_4 \dots O_4$, distance $\text{\AA}$	4.23	4.39	4.48
$O_2 \dots O_3$, distance $\text{\AA}$	3.00	2.86	2.81
Crystal water wt %	10.2	13.2-14.5	8.13-17.7
Diffusion const. 40 °C	3,443	3,224	3,000
Hydrolysis by <i>A. oryzae</i>			
α - amylase	negligible	slow	rapid
V_{max} value min^{-1}	5.8	166	2,300
Relative <u>permittivity</u> # ;			
1.	47.5	52.2	70.0
2.	-	29.5	39.5
pK (by potentiometry) @ 25 °C	12,312	12,202	12,081
Partial molar volumes in			
solubility	611.4	703.8	801.2

- * 1. On incorporating the toluidinyl group of 6-p-toluidynil-naphthalene-2-sulphonate at pH=5.3 and 25 °C
2. On incorporating the naphthalene group

อุตสาหกรรมอาหาร, อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง, การขจัดน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม และบ้านเรือน, อุตสาหกรรมยาฆ่าแมลง, เคมีวิเคราะห์ และการวินิจฉัยโรค (Saenger, 1980; Szejtli, 1981; Froming, 1981; Szejtli, 1988 และ Schmid, 1989) ดังแสดงในตารางที่ 2, 3 และ 4

ในจำนวน CDs ทั้งสามชนิดที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ พบว่า CD ที่มีความเสถียรมากที่สุด คือ β -CD เพราะหมู่ -OH ของ C₂ ของแต่ละ glucopyranose unit สามารถที่จะสร้างพันธะไฮโดรเจน กับหมู่ -OH ของ C₅ ของ glucopyranose unit ที่อยู่ติดกันได้ เกิดลักษณะที่เรียกว่า secondary belt ของพันธะไฮโดรเจน ทั้ง 7 พันธะ ซึ่งทำให้โมเลกุลของ β -CD เสถียรยิ่งขึ้น ในขณะที่โมเลกุลของ α -CD มี glucopyranose unit หนึ่งหน่วยอยู่ในตำแหน่งที่บิดงอ (distorted position) จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดพันธะไฮโดรเจนได้เพียง 4 พันธะ จากทั้งหมดที่ควรจะเป็น 6 พันธะ ส่วนในกรณีของ γ -CD พบว่ามีขนาดของโพรงใหญ่ขึ้นทำให้โมเลกุลของน้ำเข้าไปภายในโพรงมากขึ้น ดังนั้นจึงมีความยืดหยุ่นมากขึ้น จากเหตุผลข้างต้นจะเห็นได้ว่า β -CD มีความเสถียรมากที่สุด และยังเป็นเหตุผลที่ใช้อธิบายได้ว่า β -CD ละลายน้ำได้น้อยที่สุดใน CDs ทั้งสามชนิด (Szejtli, 1988) การเตรียม inclusion complex จาก β -CD สามารถเตรียมได้ง่ายและมีความเสถียรมาก ดังนั้น β -CD จึงเป็นผลิตภัณฑ์ที่นิยมนำมาใช้ในอุตสาหกรรมด้านต่างๆมากที่สุด

ตารางที่ 2 การนำผลิตภัณฑ์ไซโคลเดร็กซ์ทรินไปใช้ในอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ในประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่ปี ค.ศ.1984-1987 (หน่วยเป็นตัน) (Hashimoto, 1988)

Year	Manufac turing process	Foods	Pharma ceuti- cals	Cosme tics	General indus- tries	Others	Total
1984	3	16	33	2	15	7	76
1985	10	35	18	2	41	3	109
1986	20	20	31	11	50	8	145
1987	15	17	18	10	35	4	99
total	48	88	105	25	141	22	429

ตารางที่ 3 Method and patent for cyclodextrin production. (Szejtli, 1988)

Patent	Starch conc.	Prehydrolysis	Complexing agent	Recovery of form CD	Major product	Comments
Armbruster et al, 1969	potato, 30%	amylase	toluene	remaining starch after evap. toluene hydrolysed, α -amylase	β -CD	
Armbruster et al, 1970		amylase		mixture contained 45% α -, 55% β -CD, sepn, by cyclohexane	α -CD	
Hitaka et al, 1971	potato, 5%		anion excheanger Diaion S-200	CD absorbed on ion exch. eluted by aq. NaOH or HCl		
Armbruster et al, 1972	potato, 30%	α -amylase	1-decanol, 1-butanol other appropriate	α -CD- trichloroethylene complex	β -CD	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

Patent	Starch conc.	Prehydrolysis	Complexing agent	Recovery of form CD	Major product	Comments
Hayashibara et al, 1973	10% soluble starch or maize		trichloroethylene	ppt. with bromobenzene	β -CD	
Sato et al, 1974	5-30%	amylase or oxalic acid	trichloroethylene		mixture	yield improved by pullulanase addition
Holikoshi et al, 1974	potato, 10%	in NaOH		ppt. with CHCl_3	mixture	
Suzuki et al, 1975				crystalization	β -CD	
Yoritomi and Yoshida, 1975	potato, 5%			hydrolysis by amylase sepn. by anion exchanger		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

Patent	Strach conc.	Prehydrolysis	Complexing agent	Recovery of form CD	Major product	Comments
Suzuki et al, 1977	maize, 3%			hydrolysis by glucoamylase	β -CD	70% yield on add pullulanase
Kawano et al, 1977	potato, 23%	CGT		hydrolysis by glucoamylase	β -CD	
Kobayashi et al, 1977	potato, 5%		Na lauryl sulphate	ppt. by acetone	α -CD	
Holikoshi et al, 1978	maize, 1%			spray drying	mixture	
Holikoshi et al, 1979	potato, 4%	CGT	glucoamylase			
Vakaliu et al, 1979	potato, 33%	α -amylase	toluene	as toluene complex	β -CD	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

Patent	Strach conc.	Prehydrolysis	Complexing agent	Recovery of form CD	Major product	Comments
Kenkyushu et al, 1980	potato, 4%	CGT		hydrolysis by glucoamylase CD adsorbed on ion exchanger column	α -, β -, γ -CD	chromatographic sepn. at low concentration
Toyo Jozo, 1980	potato, 25%		C ₁₋₈ aliphatic or C ₂₋₄ =C=O		mixture	
Kobayashi et al, 1980	maize, 20%			crystallisation at 3-5 °C overnight	mixture	
Tagi et al, 1980			trichloroethylene	as trichloroethylene complex	β -CD	conversion with Micrococcus varians CGT

ตารางที่ 3 (ต่อ)

Patent	Strach conc.	Prehydrolysis	Complexing agent	Recovery of form CD	Major product	Comments
Japan maize, 1980	15% β -CD+			hydrolysis of β + α -CD by amylase, γ -CD ppt. by tetrachloroethane	α -CD	β -CD + glucose treat with CGT
Avebe, 1981	potato, 20%	jet cooker at 150 °C		conversion performed in membrane reactor with continuous UF	β -CD	
Horikoshi et al, 1982	potato, 20%	CGT		UF, reverse osmosis	mixture	
Min,Agr,For,Fish, 1982	potato, 10%			UF, reverse osmosis	mixture	
Flashchel et al, 1982; 1984			decanol		α -CD	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

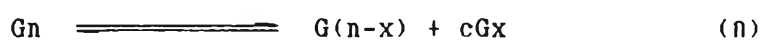
Patent	Strach conc.	Prehydrolysis	Complexing agent	Recovery of form CD	Major product	Comments
Seres et al, 1983	maize, 33%	α -amylase	MEK + anionic surfactant MEK + α -naphtol	ppt. by cyclohexane	α -CD+ α -CD	
Norin et al, 1983						prep, Cl containing starch gel
Japan maize, 1984	potato, 25%	CGT		utilise two diff. CGT enzymes, <i>B. macerans</i> + <i>B. No. 38-2</i>		better yield
Bender et al, 1984	potato, 15%		bromobenzene		α -CD	<i>Klebsiella pneumoniae</i> CGT
Morin S, Shokuhin, 1984			alkaline earth metal OH ppts, acyclic dextrins	filtrate treated by CO ₂		for sepn. of CDs from dextrin

ตารางที่ 4 แสดงปริมาณการใช้ CDs ในตลาดโลก (Schmid, 1989)

Application	Market (ton year ⁻¹)	
	Expected for	
	1989	1995
Pharmaceuticals	50	2000
Food	700	2500
Cosmetics	50	500
Agriculture	10	100
Chemical industry (biotransformations, separation and catalysis)	30	300
Other purpose (e.g. diagnostics)	10	200

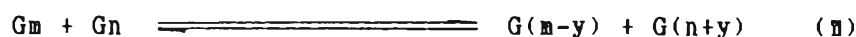
เอนไซม์ที่ทำหน้าที่เปลี่ยนแป้งเป็น CDs คือ เอนไซม์ไซโคลเดกซ์ทรินกลูคาโนทรานสเฟอเรส (Cyclodextrin glucanotransferase : CGTase, α -1, 4-glucan-4-glycosyl-transferase ; E.C. 2.4.1.19) จากการศึกษาโครงสร้างและบริเวณเร่งของโมเลกุลเอนไซม์ ทำให้แบ่งกลไกการทำงานของเอนไซม์ CGTase ออกเป็น 3 แบบ คือ cyclization, coupling และ disproportionation (Bender, 1981) โดยมีปฏิกิริยา cyclization เป็นปฏิกิริยาที่มีความสำคัญต่อการสังเคราะห์ CDs ดังแสดงในปฏิกิริยา (ก) และ (ข)

cyclization

coupling

disproportionation

$G_m, G_n = \alpha$ -1, 4-D-glucopyranosyl chains

$m, n, y = \alpha$ -D-glucopyranosyl residues

$cG_x =$ cyclodextrin ($x = 6, 7$ or 8)

จากกลไกการทำงานของเอนไซม์ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ดังแสดงในตารางที่ 5

การศึกษาการเร่งปฏิกิริยาของเอนไซม์ CGTase จาก *Klebsiella pneumoniae* พบว่าเอนไซม์จะเร่งปฏิกิริยา cyclization ได้ดีที่สุดเมื่อสับสเตรตเป็นโมเลกุลลูกโซ่ของกลูโคส 16-80 หน่วย โดยเอนไซม์ CGTase จะเข้าจับกับสับสเตรตทางด้านปลาย non-

ตารางที่ 5 สรุปกลไกการทำงานของเอนไซม์ CGTase (Okada และ Kitabata, 1975)

Reaction	Action
cyclization	starch $\longrightarrow$ cyclodextrins
coupling	cyclodextrin + glucose $\longrightarrow$ oligosaccharide terminated at the reducing end by the added glucose
disproportionation	$(\text{oligosaccharide})_m + (\text{oligosaccharide})_n \longrightarrow$ various oligosaccharides

reducing แต่ถ้าสับสเตรตเป็นลูกโซ่ที่ยาวมากกว่า 100 หน่วยขึ้นไป จะเป็นสับสเตรตที่ไม่ดีสำหรับการเกิดปฏิกิริยา cyclization ทั้งนี้จะเป็นเพราะรูปร่างของสับสเตรตที่มีความยาวมากจนจะมีรูปร่างเป็นเกลียว (Bender, 1981 ; Bender, 1985) ในสภาวะเช่นนี้ จะเกิดปฏิกิริยา disproportionation แทน ซึ่งปฏิกิริยานี้คล้ายกับปฏิกิริยาในการย่อยแป้งของเอนไซม์ α -amylase นั้นเอง จากนั้นจึงเกิดปฏิกิริยา cyclization ต่อไป เมื่อสับสเตรตมีความยาวสั้นลง (Lloyd และ Nelson, 1984) ถ้าสับสเตรตมีความยาวน้อยกว่า 14 หน่วย จะไม่เกิดปฏิกิริยา cyclization แต่เอนไซม์จะเร่งปฏิกิริยา coupling ได้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นสายลูกโซ่ที่ยาวขึ้นก่อน เพื่อให้เหมาะที่จะเป็นสับสเตรตของปฏิกิริยา cyclization ต่อไป (Szejtli, 1988)

มีการศึกษาการเกิดปฏิกิริยาของ disproportionation พบว่า maltose ไม่สามารถใช้เป็นสับสเตรตได้ maltopentaose เป็นโมเลกุลสายสั้นที่สุดที่ใช้เป็นสับสเตรตได้ พบว่าปฏิกิริยา disproportionation จะเกิดได้ดีเมื่อสับสเตรตมีความยาวมากกว่า 100 หน่วยขึ้นไป ส่วน malto-oligomer สายสั้นๆ เป็นตัวยับยั้งแบบแข่งขัน (competitive inhibitor) ต่อปฏิกิริยา cyclization โดยความแรงของการเป็นตัวยับยั้งจะเพิ่มขึ้นจาก maltose, maltotriose และ maltotetraose ตามลำดับ และจะลดลงตามความยาวของลูกโซ่ที่เพิ่มขึ้น D-glucose ไม่มีผลต่อปฏิกิริยา cyclization แต่จะทำหน้าที่เป็นตัวรับ (acceptor) สำหรับปฏิกิริยา disproportionation (Szejtli, 1988)

สรุปการเร่งปฏิกิริยาของ CGTase กับสับสเตรตชนิดต่างๆในตารางที่ 6

ในปี ค.ศ.1988 Bender ได้เสนอแบบจำลอง (model) ของกลไกการเกิดปฏิกิริยา cyclization ของ α -CGTase จาก *Klebsiella oxytoca* M5a1 (*Klebsiella pneumoniae* M5a1) โดยเสนอว่าบริเวณเร่งปฏิกิริยาสำหรับปฏิกิริยา cyclization จะประกอบไปด้วย 8-10 บริเวณ หรืออาจจะมีมากกว่านี้ โดยแต่ละบริเวณเรียกว่า subsite และในการเข้าทำปฏิกิริยาเอนไซม์ CGTase จะเข้าจับกับสับสเตรตทางด้านปลาย non-reducing แบบ exo-attack กับ กลูโคส 8-10 หน่วย (หรืออาจมากกว่านี้) แล้ว

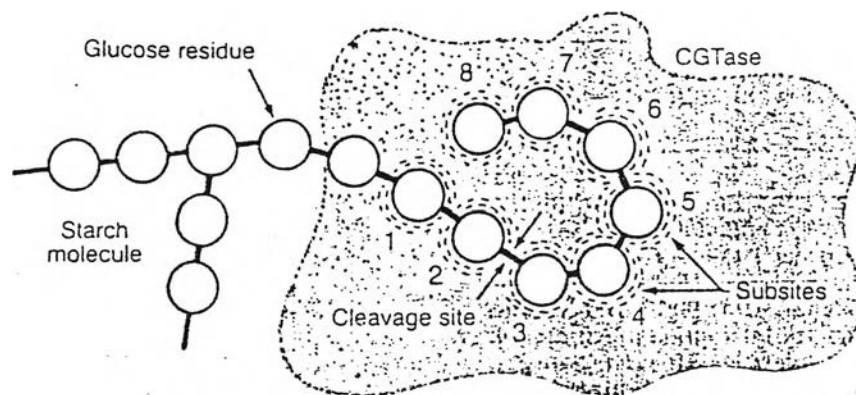
ตารางที่ 6 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างความยาวลูกโซ่ของสับสเตรตกับการเร่งปฏิกิริยาที่เกิดขึ้น
ของเอนไซม์ CGTase (Szejtli, 1988)

Substrate chain lengths (residues)	Effects
1(D-glucose)	-
2-4	-inhibit initial reaction of cyclization
5-14	-substrate for coupling reaction -good substrate for coupling reaction -poor substrate for disproportiona- tion reaction
16-80	-good substrate for cyclization reaction
>100	-good substrate for disproportiona- tion reaction

เอนไซม์จะตัดลูกโซ่ของสับสเตรตระหว่างบริเวณ subsite ที่ 2 และ 3 (รูปที่ 2) ซึ่งจะ
 ได้ maltohexaose ออกมาเป็นสารตัวกลาง (intermediate) โดยปลาย reducing จับ
 กับ aspartyl group ของเอนไซม์ด้วยพันธะเอสเทอร์ (ester bond) ในขณะที่อีกด้านที่
 ปลาย non-reducing ของ maltohexaose จะเข้ามาจับกับบริเวณ subsite ที่ 2 แล้ว
 สร้างพันธะ α -1, 4-glycosidic พันธะระหว่างกลูโคสตัวที่ 1 และ 6 ของ maltohexaose
 เกิดเป็น α -CD ขึ้นมา เนื่องจาก active site ของเอนไซม์ไม่มีความจำเพาะอย่าง
 สมบูรณ์ (absolute specificity) ต่อความยาวของลูกโซ่สับสเตรต ดังนั้นเอนไซม์
 α -CGTase จึงสามารถให้ผลิตภัณฑ์เป็น β - และ γ -CD ได้เช่นกัน (Bender, 1988 ;
 Schmid, 1989)

การศึกษาลำดับของกรดอะมิโนบริเวณ N-terminal ของเอนไซม์ CGTase เมื่อ
 เทียบกับเอนไซม์ α -amylase พบว่ามีบริเวณที่คล้ายกัน 3 บริเวณ ซึ่ง Kimura และคณะได้
 เสนอว่าน่าจะเป็นบริเวณที่เกี่ยวข้องกับการย่อยแป้ง ส่วนทางด้านปลาย C-terminal คาด
 ว่าทำหน้าที่ในส่วนของปฏิกิริยา cyclization (Kimura และคณะ, 1989)

เอนไซม์ CGTase เป็น inducible enzyme โดยมีแป้งเป็นตัวชักนำ (inducer)
 แบคทีเรียที่ผลิตเอนไซม์ CGTase ส่วนใหญ่เป็นแบคทีเรียในสายพันธุ์บาซิลลัส (Bender,
 1981; Schmid, 1989) แบคทีเรียในแต่ละสายพันธุ์ที่ผลิตเอนไซม์ CGTase จะให้ผลิตภัณฑ์
 CDs ทั้งสามชนิดในสัดส่วนที่แตกต่างกันเช่น *Bacillus macerans*, Alkalophilic
Bacillus sp. No.38-2 (ATCC 21783) และ *Bacillus megaterium* จะให้ α -,
 β - และ γ -CD ในอัตราส่วน 2.7:1.0:1.0, 1.0:11.0:1.5 และ 1.0:2.4:1.0
 ตามลำดับ (Horikoshi, 1988 ; Szejtli, 1988) จึงแบ่งกลุ่มแบคทีเรียออกเป็น 3
 กลุ่มตามชนิดของ CDs ที่แบคทีเรียผลิตออกมาเป็นส่วนใหญ่ คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่ม α -CD ได้แก่
Klebsiella oxytoca M5a1, *Bacillus macerans* และ *Bacillus stearo*
thermophilus, กลุ่มที่ 2 กลุ่ม β -CD ได้แก่ *Bacillus circulans*, *Bacillus*
megaterium, Alkalophilic *Bacillus* sp. No. 38-2 และ Alkalophilic

รูปที่ 2 แบบจำลองกลไกการทำงานของเอนไซม์ α -CGTase จาก

Bacillus oxzytoca M5a1 (Bender, 1988)

Bacillus sp. No. 17-1 และกลุ่มที่ 3 กลุ่ม α -CD ได้แก่ *Bacillus subtilis* No. 313 และ Alkalophilic *Bacillus* 290-3 (Schmid, 1989) นอกจากนี้แบคทีเรียสายพันธุ์ต่างๆจะผลิตเอนไซม์ CGTase ที่มีสมบัติทางกายภาพและชีวเคมีต่างกันเช่น Alkalophilic *Bacillus* sp.No.38-2 ซึ่งเป็นแบคทีเรียสายพันธุ์หนึ่งที่ใช้ในอุตสาหกรรมสามารถผลิตเอนไซม์ที่มีช่วง pH ของการทำงานได้กว้างคือทำงานได้ดีที่ pH 4.6, 7.0 และ 8.5 ตามลำดับ ส่วน *B. macerans* และ *B. megaterium* ผลิตเอนไซม์ที่ทำงานได้ดีในช่วง pH 5.0-5.7 (Horikoshi และคณะ, 1981) คุณสมบัติต่างๆของเอนไซม์ CGTase ที่สร้างจากสายพันธุ์ต่างๆได้สรุปแสดงไว้ในตารางที่ 7

ในปี ค.ศ.1987 Pongsawasdi และ Yagisawa ทำการตรวจสอบหาสายพันธุ์แบคทีเรียที่ผลิตเอนไซม์ CGTase จากแบคทีเรียที่แยกจากดินในแถบเอเชียอาคเนย์ทั้งหมด 14 สายพันธุ์ พบว่าสายพันธุ์ *Bacillus* A₁₁ สามารถผลิตเอนไซม์ได้ในปริมาณสูงให้ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็น β -CD และมี α -CD เล็กน้อย (Pongsawasdi และ Yagisawa, 1987) ต่อมาวัลยา (พศ.2534) ได้ศึกษาการเจริญและการผลิตเอนไซม์ CGTase ของ *Bacillus* A₁₁ ในอาหารเลี้ยงเชื้อที่มีแป้ง 1-5 กรัมเปอร์เซ็นต์ วัลยาพบว่าแป้งข้าวเจ้า, แป้งข้าวโพด และ soluble starch เหนียวนาให้สร้างเอนไซม์ CGTase ได้ดีกว่า แป้งข้าวเหนียว, แป้งมันสำปะหลัง และ แป้งข้าวสาลี pH และอุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการทำงานของเอนไซม์ CGTase คือ 6.0 และ 40-50 °C ตามลำดับ และสามารถเพิ่มความเสถียรของเอนไซม์โดยการเติมแคลเซียมคลอไรด์ 10 มิลลิโมลาร์ จากการทำเอสดีเอส-โพลีอะไครลาไมด์เจลอิลเลคโตรโฟรีซิสพบว่าเอนไซม์ CGTase เป็นเอนไซม์ที่มีน้ำหนักโมเลกุลประมาณ 72,000 ดาลตัน เมื่อวิเคราะห์สารไซโคลเดกซ์ทรินที่เป็นผลิตภัณฑ์โดยวิธี TLC (Thin Layer Chromatography) และ HPLC (High Performance Liquid Chromatography) พบว่าเป็นชนิด β -CD (วัลยา, 2534)

ตารางที่ 7 แสดงคุณสมบัติของเอนไซม์ CGTase ที่สร้างจากแบคทีเรียสายพันธุ์ต่างๆ (Szejtli, 1988)

	Optimum pH	Optimum temp. °C	Mol. weight	Isoel. point	Stable pH	Stable temp. °C
<i>B. macerans</i> IFO 3490	5.0-5.7	55	65000	4.6	8.0-10.0	60
<i>B. macerans</i> IMA 1243	6.0	60	14500		5.5-9.5	50
<i>B. macerans</i> ATCC 8514	6.2		139300			
<i>B. macerans</i> CHINOIN	5.9	60	72000	4.45-4.65	5.0-8.0	60
<i>B. megatherium</i>	5.0-5.7	55	66000	6.07-6.80	7.0-10.0	55
<i>B. stearothermophilus</i>	5.0-5.5				5.5-8.8	70
<i>B. criculans</i>	6.0-6.5				7.5-9.0	60
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	5.2				5.0-7.5	50
Alkalophilic bac. No. 38-2	4.5-9.0	45-50	85-88000	5.4	6.0-10.0	65
Alkalophilic bac. No. 17-1	5.0-9.0				6.5-10.0	
<i>B. ohbensis</i>	5.5					
<i>Micrococcus varians</i> M 849	6.0	50-60				

ในปัจจุบันทั้งๆที่ CDs มีศักยภาพสูงในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางอุตสาหกรรมด้านต่างๆแต่ยังพบว่าตลาดการใช้ CDs ยังอยู่ในวงจำกัด เนื่องมาจากปัญหาสำคัญสองประการคือ ประการแรก CDs มีราคาแพง และประการที่สอง α - และ β - CD ที่ผลิตได้ในปัจจุบันยังมีปริมาณต่ำมาก สำหรับปัญหาเรื่องราคาที่สูงนั้นสามารถแก้ไขได้โดยการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตให้สูงขึ้นเพื่อลดต้นทุนในการผลิต ซึ่งการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสามารถทำได้หลายวิธี แต่วิธีการหนึ่งซึ่งมีศักยภาพสูงและเป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันคือ การขยายยีน (gene cloning)

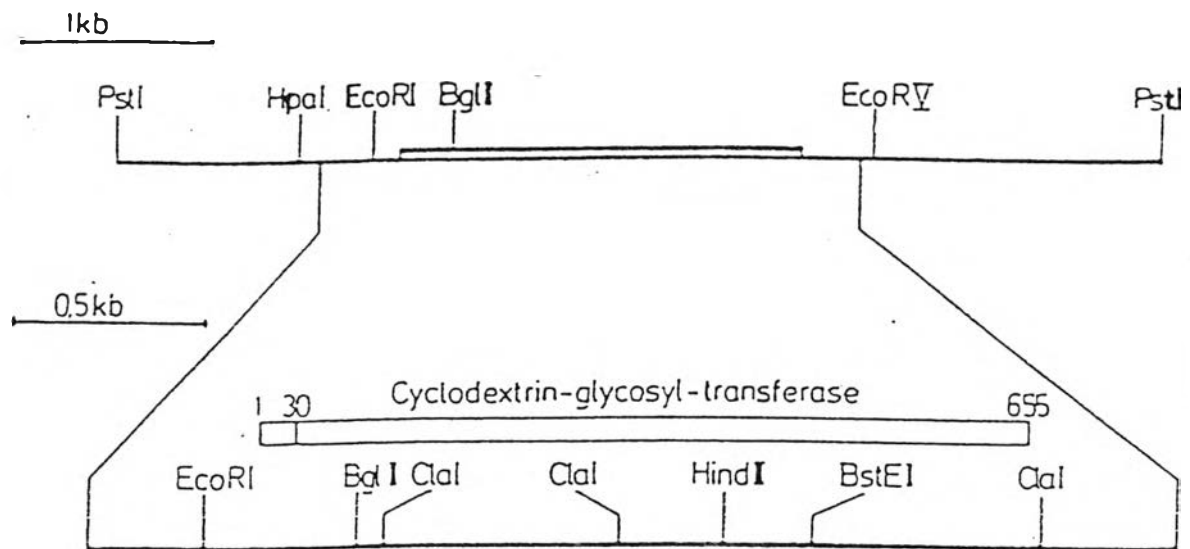
ในช่วงระยะเวลาไม่กี่ปีมานี้ได้มีการค้นคว้าในการโคลน CGTase gene ชนิดต่างๆกันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในประเทศญี่ปุ่นและเยอรมัน ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนจากตารางที่ 8 ที่ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชนิดของแบคทีเรียที่สามารถผลิตเอนไซม์ CGTase และการขยาย CGTase gene จากแบคทีเรียเหล่านี้ รูปที่ 3-10 แสดงถึง restriction map ของรีคอมบิแนนท์พลาสมิดที่ถูกสร้างขึ้น

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต CGTase กลุ่มของ Binder และ Schmid ที่มหาวิทยาลัยมิวนิค ประเทศเยอรมัน ได้ศึกษาร่วมกันโดยนำ α -CGTase และ β -CGTase gene ที่ได้จาก *K. oxytoca* M5a1 (formerly *K. pneumoniae* M5a1) และ Alkalophilic *Bacillus* 1-1 มาต่อกับ *tac* promoter ซึ่งเป็น strong promoter และนำส่งเข้าไปในเซลล์เจ้าเรือน *E. coli* ซึ่งถูกทำให้กลายเป็น *lac* เพื่อให้ทรานสเฟอร์แมนท์ที่ได้จับเอนไซม์ CGTase ออกนอกเซลล์แทนที่จะอยู่ที่ periplasmic space เหมือนใน *E. coli* ทั่วไป Binder และ Schmid พบว่าทรานสเฟอร์แมนท์ที่ได้ผลิตเอนไซม์เพิ่มขึ้น 20-25 เท่า เมื่อเทียบกับ *K. oxytoca* M5a1 และ Alkalophilic *Bacillus* 1-1 ในขณะที่นักวิจัยของสถาบัน Biotechnica แห่งมหาวิทยาลัยมิวนิค ก็ได้นำเอา α -CGTase และ β -CGTase gene ของกลุ่ม Binder และ Schmid เข้าไปขยายใน *Bacillus subtilis* พบว่าปริมาณเอนไซม์ β -CGTase เพิ่มขึ้นถึง 300 เท่าเมื่อเทียบกับ Alkalophilic *Bacillus* 1-1 ดังแสดงในตารางที่ 9 (Schmid, 1989)

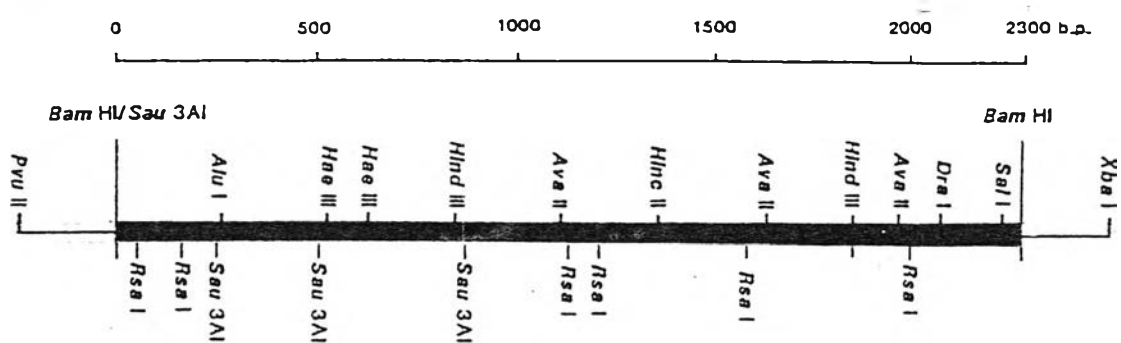
ตารางที่ 8 Molecular cloning of CGTase gene

Organism	CGTase-type	Host cell	Constructed plasmid	ORF (bp)	Restriction map of constructed plasmid	Reference
<i>Klebsiella pneumoniae</i> M5a1	α	<i>E. coli</i> strain RR28	pCM100	1965	รูปที่ 3	Binder และคณะ, 1986
<i>Bacillus macerans</i>	α	<i>B. subtilis</i>	pDS10	2061	รูปที่ 4	Takanou และคณะ, 1986
Alkalophilic <i>Bacillus</i> 1-1	β	<i>E. coli</i> strain HB101	pCM1110	2109	รูปที่ 5	Schmid และคณะ, 1988
Alkalophilic <i>Bacillus</i> sp.No.38-2	β	<i>E. coli</i> strain HB101	pCS8	2136	รูปที่ 6	Kaneko และคณะ, 1988
<i>Bacillus</i> sp. # 1011	β	<i>E. coli</i> strain HB101	pTUE202	2139	รูปที่ 7	Kimura และคณะ, 1989
			pTUE217			
Alkalophilic <i>Bacillus</i> sp.No.17-1	β	<i>E. coli</i> strain HB101	pTUB703	-	รูปที่ 8	Kaneko และคณะ, 1989
			pTUB766			
<i>B. circulans</i> No.8	β	<i>E. coli</i> strain HB101	pBC22	-	รูปที่ 9	Nitschke และคณะ, 1990
<i>B. subtilis</i> No.313	β	<i>E. coli</i> strain HB101	pMT2	-	รูปที่ 10	Kato และ Horikoshi, 1986

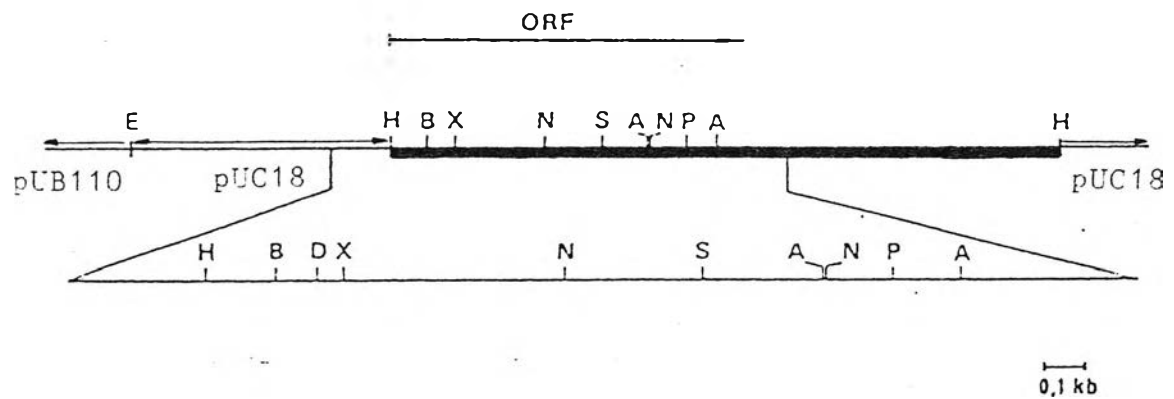

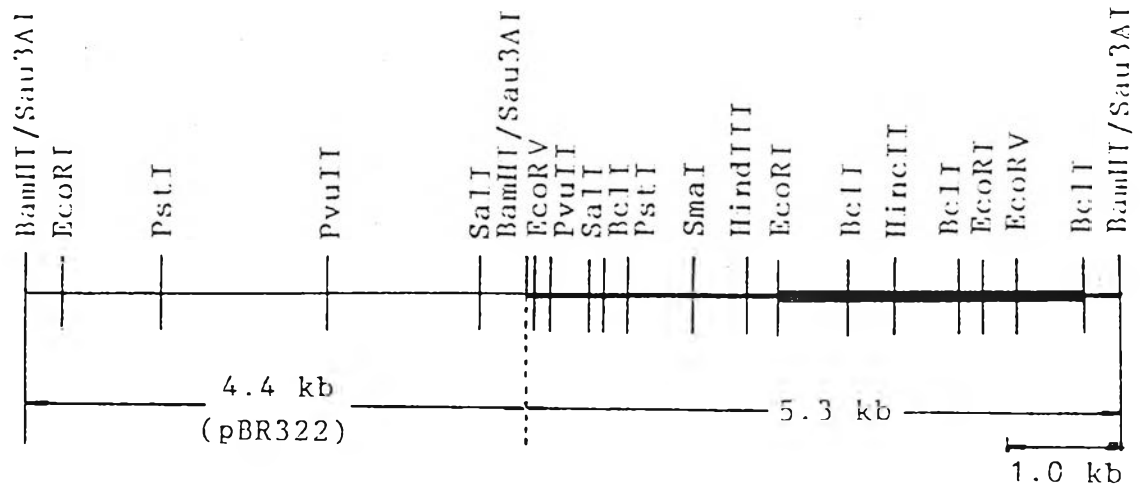
รูปที่ 3 Restriction map ของยีนดีเอ็นเอของโครโมโซมจาก *Klebsiella pneumoniae* M5a1 ของรีคอมบิแนนท์พลาสมิด pCM100 ซึ่งแทรกในตำแหน่ง PstI ของดีเอ็นเอพาหะ pHE3 แท่งสีขาวแสดงถึงขอบเขตของ CGTase gene สร้างโดย Binde และคณะ (1986)

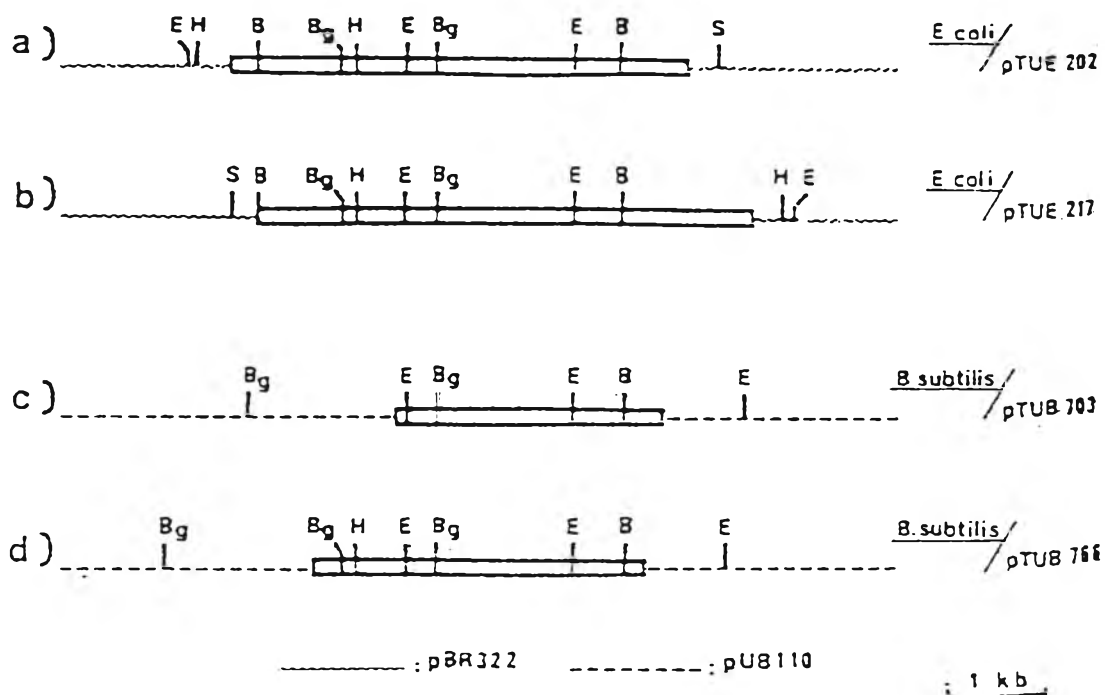
รูปที่ 4 Restriction map ของรีคอมบิแนนท์พลาสมิด pDS10 ซึ่งประกอบด้วยชิ้น
 ดีเอ็นเอของโครโมโซม จาก *Bacillus macerans* ขนาด 2.3 kb (—)
 ที่แทรกอยู่ในตำแหน่ง BamHI/Sau3AI ถึง BamHI ของดีเอ็นเอพาหะ pUB110
 (—) สร้างโดย Takano และคณะ (1986)

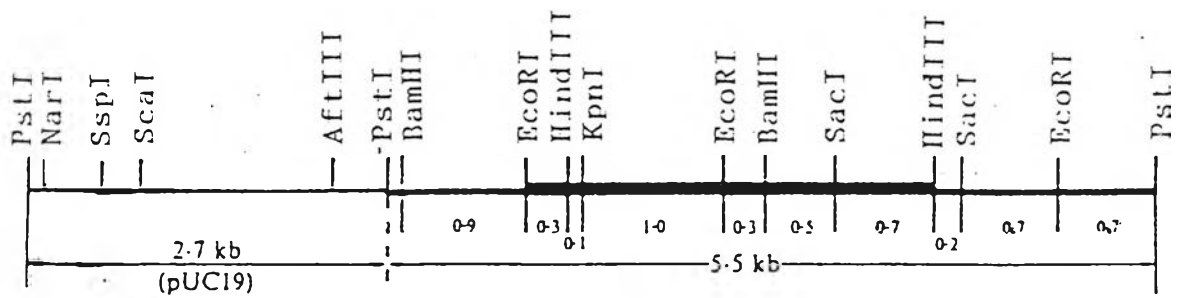
รูปที่ 5 Restriction map ของรีคอมบิแนนท์พลาสมิด pCM1110 ซึ่งประกอบด้วยชิ้น ดีเอ็นเอของโครโมโซมจาก Alkalophilic *Bacillus* 1-1 ขนาด 3.4 kb (.....) ที่แทรกในตำแหน่งของ HindIII ของดีเอ็นเอพาหะ pUC18 ส่วนที่เหลือคือ ดีเอ็นเอพาหะ pUB110 ที่แทรกในตำแหน่งของ EcoRI ของ ดีเอ็นเอพาหะ pUC18 ; ตำแหน่งของ restriction site กำหนดดังนี้ A (AvaII), B (BglI), D (DdeI), E (EcoRI), H (HindIII), N (NciI), P (PstI), S (SauI), และ X (XhoI) ตามลำดับ (Schmid และคณะ, 1988)

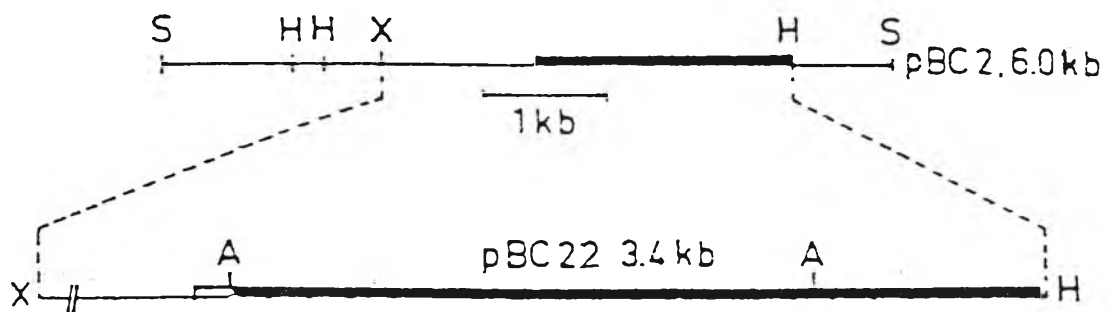
รูปที่ 6 Restriction map ของรีคอมบิแนนท์พลาสมิด pCS8 ซึ่งประกอบด้วยชิ้น
 ดีเอ็นเอของโครโมโซมจาก Alkalophilic *Bacillus* sp. strain No.
 38-2 ขนาด 5.3 kb (——) และได้แสดงถึงบริเวณที่ถอดรหัสให้
 เอนไซม์ β -CGTase (——) สร้างโดย Kaneko และคณะ (1988)

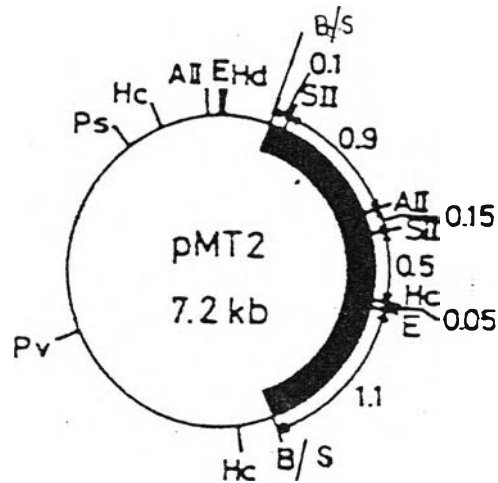
รูปที่ 7 เปรียบเทียบขนาด และ restriction sites ของดีเอ็นเอของโคโรโมโซม จาก *Bacillus* sp. strain No.38-2 (—) ที่แทรกในดีเอ็นเอพาหะ pBR322 (*E. coli* plasmid; ~~~~~) ซึ่งประกอบด้วยรีคอมบิแนนท์พลาสมิด pTUE202 (a) และ pTUE217 (b) และที่แทรกในดีเอ็นเอพาหะ pUB110 (*B. subtilis* plasmid; ----) ซึ่งประกอบด้วยรีคอมบิแนนท์พลาสมิด pTUB703 (c) และ pTUB766 (d) ตำแหน่งของ restriction site กำหนดดังนี้ E (EcoRI), H (HindIII), B (BamHI), Bg (BglII) และ S (SalI) ตามลำดับ (Kimura และคณะ, 1987)

รูปที่ 8 Restriction map ของรีคอมบิแนนท์พลาสมิด pUCP1 ซึ่งประกอบด้วยชิ้นดีเอ็นเอของโครโมโซมจาก Alkalophilic *Bacillus* sp. strain No. 17-1 ขนาด 5.5 kb (————) และได้แสดงถึงบริเวณที่ถอดรหัสให้เอนไซม์ β -CGTase (-----) สร้างโดย Kaneko และคณะ (1989)

รูปที่ 9 Restriction map ของชิ้นดีเอ็นเอของโครโมโซมจาก *Bacillus circuians* strain No. 8 ของรีคอมบิแนนท์พลาสมิด pBC22 ซึ่งแทรกในตำแหน่ง SalI ของดีเอ็นเอพาหะ pTZ18R และได้แสดงถึงบริเวณที่ถอดรหัสให้ signal peptid (==) และ เอนไซม์ β -CGTase (—) ; ตำแหน่งของ restriction site กำหนดดังนี้ A (AccI), H(HindIII), S (SalI) และ X (XbaI) ตามลำดับ (Nitschke และคณะ, 1990)

รูปที่ 10 Restriction map ของรีคอมบิแนนท์พลาสมิด pMT2 ซึ่งประกอบด้วยชิ้นดีเอ็นเอของโครโมโซมจาก *B. subtilis* No.313 ขนาด 2.8 kb (—) ที่แทรกอยู่ในตำแหน่ง BamHI/Sau3AI ของดีเอ็นเอพาหะ pBR322 (——) ตำแหน่งของ restriction sites กำหนดดังนี้ AI(AatI), AII(AatII), B(BamHI), E(EcoRI), Hc(HincII), Hd(HindIII), Ps(PstI), Pv(PvuII), SII(SacII) และ B/S(BamHI/Sau3AI) ตามลำดับ (Kato และ Horikoshi, 1986)

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบปริมาณของเอนไซม์ CGTase ที่ผลิตได้จาก wild-type คือ *Klebsiella oxytoca* (α -CGTase) และ Alkalophilic *Bacillus* 1-1 (β -CGTase) กับรีคอมบิแนนท์โคลนที่ใช้ *E. coli* และ *B. subtilis* เป็นเซลล์เจ้าเรือน (Schmid, 1989)

Enzyme	Yield (mg protein /l fermentation broth)		
	Wild-type	Recombinant <u>E. coli</u>	Recombinant <u>B. subtilis</u>
α -CGTase	18-20	400-500	800-1000
β -CGTase	20-22	400-500	6000-7000

Bacillus sp. strain No.38-2 (ATCC21783) ซึ่งค้นพบโดย Yamamoto และคณะ (Yamamoto และคณะ, 1972) เพราะแบคทีเรียชนิดนี้สามารถสร้างเอนไซม์ β -CGTase ที่เสถียรและสามารถทำงานได้ดีที่ alkaline pH (Nakamura และ Horikoshi, 1976) ในปีค.ศ.1987 Kaneko และคณะ ได้โคลนยีน β -CGTase จาก Alkalophilic *Bacillus* sp. strain No.38-2 ซึ่งต่อมาในปีค.ศ.1991 Georganta และคณะ ได้นำมาศึกษาต่อ โดยการนำยีนไปตัดต่อเข้ากับ *tac* promoter ใน expression vector สำหรับ *E. coli* และ shuttle vector ซึ่งสามารถใช้เป็นต้นแบบเพาะได้สำหรับทั้ง *E. coli* และ *B. subtilis* ในการทดลองครั้งนี้พบว่าเมื่อใช้ *B. subtilis* เป็นเซลล์เจ้าเรือนสำหรับ shuttle vector จะพบแอกติวิตีของเอนไซม์ β -CGTase น้อยมากแต่ถ้าใช้ *E. coli* เป็นเซลล์เจ้าเรือนสำหรับ expression vector ที่มี *tac* promoter จะได้แอกติวิตีของเอนไซม์ β -CGTase สูงมาก นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงบริเวณที่อยู่ของเอนไซม์ว่าอยู่ส่วนไหนของเซลล์ด้วยผลแสดงในตารางที่ 10 ซึ่งสรุปได้ว่าใน Alkalophilic *Bacillus* sp. No.38-2 เอนไซม์ CGTase จะหลั่งออกมาอยู่นอกเซลล์ทั้งหมด ในขณะที่เซลล์เจ้าเรือน *E. coli* ที่ได้รับ expression plasmid จะหลั่งเอนไซม์ CGTase ออกมานอกเซลล์ประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ ต่อมาในปี ค.ศ.1992 Paloheimo และคณะ ก็ได้นำ CGTase gene จาก *Bacillus* สายพันธุ์ดังกล่าวมาศึกษาต่ออีกครั้ง เพราะต้องการพัฒนาเพื่อนำไปใช้ในระบบอุตสาหกรรม โดยเลือกที่จะใช้ *B. subtilis* เป็นเซลล์เจ้าเรือนเพราะว่า *B. subtilis* สามารถสร้างโปรตีนในปริมาณมาก และสามารถหลั่งออกนอกเซลล์ได้ (Vasantha และ Thompson, 1986 ; Sibakov, 1986) Paloheimo และคณะ จึงได้นำ β -CGTase gene มาตัดต่อเข้ากับ promoter ของ α -amylase จาก *B. amyloliquefacians* แล้วนำส่งเข้าไปใน *B. subtilis* พบว่าได้ปริมาณของเอนไซม์ CGTase เพิ่มขึ้น 14 และ 33 เท่าใน shake flask และในถังหมัก (fermentor) ตามลำดับ เมื่อเทียบกับ parental strain คือ Alkalophilic *Bacillus* sp. No.38-2

ตารางที่ 10 แสดงปริมาณของเอนไซม์ β -CGTase จาก Alkalophilic *Bacillus* sp. No.38-2 ในบริเวณต่างๆของเซลล์เจ้าเรือน (host cell) ชนิดต่างๆ (Georganta และคณะ, 1991)

Strains	CGTase activity(U/ml)			
	intra cellular	peri plasmic	extra cellular	total
Alkalophilic <i>Bacillus</i> No.38-2	0 (0%)	0 (0%)	300 (100%)	300 (100%)
<i>E. coli</i> HB101 with cloning vector-CGTase	90 (35%)	150 (59%)	15 (6%)	255 (100%)
<i>E. coli</i> HB101 with expression vector-CGTase	50 (10%)	100 (20%)	350 (70%)	500 (100%)
<i>B. subtilis</i> with shuttle vector-CGTase	<0.1	-	<0.1	<0.1

งานวิจัยนี้มีเป้าหมายที่จะโคลน CGTase gene จาก *Bacillus A₁₁* โดยใช้ระบบ Host-vector ของ *E. coli* และศึกษา restriction map ของ CGTase gene เพื่อเป็นพื้นฐานนำไปสู่การศึกษาธรรมชาติของยีนต่อไป ข้อมูลที่ได้จะนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตไซโคลเดรกซ์ทรินต่อไป ทั้งนี้ประเทศไทยซึ่งกำลังจะเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่และมีผลผลิตทางการเกษตร เช่น แป้งมันสำปะหลัง, แป้งข้าวเจ้า, แป้งข้าวเหนียว และ แป้งข้าวโพด เป็นต้น ที่ใช้เป็นวัตถุดิบได้อย่างดีสำหรับการผลิต CDs และ ยังเป็นการเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจ (value added) ด้วย คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยต่อไปในอนาคต